

UNESCO Eesti Rahvuslik Komisjon

SA UNESCO EESTI RAHVUSLIK KOMISJON

STRATEEGIA AASTATEKS 2012-2015

MISSIOON

UNESCO eesmärk on aidata kaasa rahu ja julgeoleku tagamisele, edendades rahvaste koostööd hariduse, teaduse ja kultuuri kaudu, et soodustada üle maailma õigluse, õigusriigi ning inimõiguste ja põhivabaduste austamist, mis kehtivad Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja kohaselt kõigi maailma rahvaste kohta, olenemata inimese rassist, soost, keelest või religioonist.

UNESCO Eesti Rahvuslik Komisjon (edaspidi UNESCO ERK) on ühenduslülilik ja koordineerijaks UNESCO ning Eestis UNESCO põhimõtetest ja tegevustest huvitatud isikute, asutuste ja organisatsioonide vahel. Me loome võimalusi olla kaasatud UNESCO töösse ning kindlustame Eesti osaluse ülemaailmses intellektuaalses koostöös ühiste väärtuste loomisel. Me rakendame UNESCO väärtussüsteemi Eesti riigi ja kodanikuühiskonna teenistusse.

VISIOON

UNESCO ERK on usaldusväärne partner rahvusvahelises koostöös ja aktiivne rahvuslike komisjonide ülemaailmse võrgustiku liige. Me oleme Eestis tuntud ja tunnustatud, edukalt toimiv asutus, mis vahendab UNESCO tegevusi ning UNESCO põhimõtteid Eesti ühiskonnas, olles loonud selleks toimiva võrgustiku ja tehes oma partneritega loovat koostööd.

Eesti kultuuri- ja looduspärand ning vaimne kultuuripärand on Eestis väärtustatud ja hoitud. UNESCO vastavatesse nimekirjadesse on kantud sobivad eesti kultuuri- ja loodusobjektid ning näiteid vaimsest kultuuripärandist. Koolinoored üle Eesti mõistavad UNESCO väärtusi ning UNESCO ühendkoolide võrgustik Eestis pakub õpilastele ja õpetajatele võimalust pöörata suuremat tähelepanu rahu, inimõiguste, sallivuse, kultuurilise mitmekesisuse ja jätkusuutliku arengu teemadele õppetöös ning kooli kultuuris ja tegevustes.

UNESCO ERK koosneb nõukogust, kuhu kuuluvad asutaja nimetatud esindajad ning laiapõhjalisest nõukojast, mille moodustavad UNESCO pädevuses olevate valdkondade eksperdid. Komisjoni sekretariaadi koosseis on piisav organisatsiooni eesmärkide saavutamiseks ja tema käsutuses on oma tegevuste läbiviimiseks vajalikul hulgal rahalisi vahendeid.

VÄÄRTUSED

- Laiapõhjalisus – UNESCO ERKi kuuluvad nii riigi esindajad kui eksperdid kolmandast sektorist ja kodanikuühiskonnast; töösse on kaasatud koostööpartnerite laialdane võrgustik;
- Arenguvõimelisus – me kohaneme paindlikult muutuste, väljakutsete, uute partnerite ning uute tehniliste võimalustega;
- Usaldusväärsus – me oleme professionaalsed, hinnatud koostööpartnerid;
- Inimkesksus – me väärtustame, hoiame ja loome vahetuid, võrgustikele toetuvaid kontakte.

UNESCO ERK ARENGUSUUNDADE VÕTMETEEMAD

- UNESCO täitevkoogu liikmeks saades tuua kindlalt ja selgelt esile Eesti seisukohad arutatavates küsimustes;
- tutvustada Eestis laiemalt UNESCOt ja tema tegevusi, kasutades selleks erinevaid võimalusi alates meediast kuni erinevate seminaride ja konverentside teemade sidumisega UNESCO teemadega;
- olla rohkem avatud, et tegeleda Eesti kodanikuühiskonna arenguga lähtudes UNESCO väärtushinnangutest;
- panustada Tallinna vanalinna kui UNESCO maailmapärandi paiga hoidmisse ja arendamisse läbi UNESCO maailmapärandi Tallinna vanalinna nõukogu tulemusliku juhtimise.

KAJASTUS TEISTES ARENGUDOKUMENTIDES

- UNESCO rahvuslike komisjonide harta. Hartas on välja toodud rahvuslike komisjonide eesmärgid: UNESCO põhimõtetest teavitamine, programmide rakendamise soodustamine, ekspertide töösse kaasamine;
- UNESCO keskpikk strateegia 2008-2013. Keskpikas strateegias on välja toodud UNESCO prioriteetidid programmide lõikes vastava perioodi kohta;
- Kultuuriministeeriumi strateegiline arengukava 2011-2014. UNESCO tegevusi on välja toodud kultuuri tegevusvaldkonnas;
- Tallinna vanalinna arengukava 2012-2021. Tallinna vanalinn kuulub UNESCO maailmapärandi nimekirja;
- UNESCO programmi „Haridus kõigile“ Eesti tegevuskava;
- UNESCO programmi “ Elukestev õpe” Eesti tegevuskava;
- Säästvat arengut toetava mitteformaalhariduse edendamise kava Eestis. Kava on koostatud ÜRO (vastutavaks allorganisatsiooniks on UNESCO) säästvat arengut toetava hariduse dekaadi (2005-2014) elluviimiseks Eestis;
- Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi arengukava 2011-2014. Eesti on kujunenud doonorriigiks. UNESCO on üks olulisemaid ÜRO allorganisatsioone, mille üheks eesmärgiks on arengukoostöö edendamine. Arengukavas on välja toodud Eesti arengukoostöö eesmärgid ja prioriteetidid ning UNESCO tegevuse toetamine;
- Eesti Koostöö Kogu Harta 2011. UNESCO ERK on ära märgitud kui Harta hääleõiguslik osaline;
- UNESCO maailmapärandi Tallinna vanalinna nõukogu põhimäärus

HETKEOLUKORD

PÕHIANDMETE ÜLEVAADE

UNESCO Eesti Rahvuslik Komisjon moodustati Vabariigi Valitsuse korraldusega 17. augustil 1992 (nr. 317-k) vastavalt UNESCO põhikirja VII artiklile ning kooskõlas UNESCO Rahvuslike Komisjonide hartaga. Alates 1999. a tegutseb UNESCO ERK sihtasutuse vormis. UNESCO ERK on ühenduslülilik ja koordineerijaks UNESCO peakorteri ja UNESCO tegevusega seotud isikute ja asutuste vahel Eestis. Komisjon koosneb kolmest struktuuriüksusest: nõukogu, nõukoda ja sekretariaat. Nõukogu on seitsmeliikmeline ja seda juhivad valitud nõukogu esimees. Nõukogu koosneb Kultuuriministeeriumi, Haridus- ja Teadusministeeriumi, Keskkonnaministeeriumi, Rahandusministeeriumi, Välisministeeriumi ja Muinsuskaitseameti esindajatest. Nõukotta kuulub erinevatelt elualadelt 20 eksperti. Sekretariaat on

kolmeliikmeline: SA juhataja/peasekretär, kultuuriprogrammide koordinaator ning haridus- ja teadusprogrammide koordinaator. Eesti UNESCO ühendkoolide võrgustiku tööd koordineerib käsunduslepingu alusel ühendkoolide koordinaator.

MEIE TUGEVUSED

- Traditsioonid ja järjepidevus UNESCO ERKi tegevuses – me oleme tegutsenud Eesti taasiseseisvumisest alates;
- UNESCO väärtused on leidnud Eesti ühiskonnas poolehoidu ja vastukaja;
- Eesti on esindatud inimkonna vaimse kultuuripärandi esindusnimekirjas Kihnu kultuuriruumi, Seto leelo ja Eesti, Läti ning Leedu laulu- ja tantsupeo traditsiooniga;
- UNESCO maailmapärandi nimekirjas on Eestist Tallinna vanalinn ja Struve meridiaanikaar;
- UNESCO maailma mälu registrisse on kantud Balti ketiga seonduv dokumendipärand;
- Vaimse kultuuripärandi kaitset on suudetud tähtsustada. On loodud eesti vaimse kultuuripärandi nimistu.
- Eesti eksperte on suudetud motiveerida osalema UNESCO töös;
- Meil on hea koostöö teiste UNESCO rahvuslike komisjonidega;
- UNESCO ERK-il on oma ala ekspertidest koosnev nõukoda;
- Eesti aktiivne tegutsemine vaimse kultuuripärandi komitees aastatel 2006-2010 on selles valdkonnas Eesti rahvusvahelist mainet tugevdanud;
- Eesti kuulumine maailmapärandi komiteesse 2009-2013 võimaldab kujundada maailma pärandipoliitikat ja seda valdkonda Eestis rohkem tutvustada ning väärtustada.
- UNESCO ERK-is töötavad laia silmaringiga professionaalid.

MEIE NÕRKUSED

- Meil napib rahalisi vahendeid, ennekõike projektitoetusteks ja uute tegevuste algatamiseks, mis on tingitud riigieelarveliste vahendite vähesusest ja sponsorite leidmise keerukusest;
- Meil napib inimesi kavandatavate tegevuste elluviimiseks, kuna puudub vajalik palgafond ja vabatahtlike töö kasutamine on võimalik vaid vähestes projektides.
- UNESCO on Eestis tuntud ainult mõne üksiku programmi kaudu, laiem üldsus ei oma ülevaadet organisatsiooni kõikidest tegevussuundadest ning sellega kaasnevatest võimalustest, mis on tingitud vahendite vähesusest.
- Haridus-, teadus- ja kultuuriasutused, organisatsioonid ja isikud ei käsitle UNESCO ERKi tugeva ja arvestatava partnerina, kuna komisjoni võimalused oma tegevust laiendada on ressursside vähesuse tõttu piiratud.
- Eesti ekspertide kaasamine UNESCO tegevusse rahvusvahelisel tasandil on piiratud inimeste koormatuse ja rahaliste võimaluste nappuse tõttu;
- UNESCO nõukojale ei ole leitud veel kõige tõhusamat rakendust, kuna pole kogu nõukoda ühendavat ja kõigile arutlemiseks ning UNESCO ERK tegevust tõhustavat teemat.

KESKKONNA VÕIMALUSED

- Kultuuriministerium on hakanud UNESCO tegevust rohkem väärtustama;
- Välisministerium ning Haridus- ja Teadusministerium on hakanud arengukoostööd enam tähtsustama ja selles töös nägema UNESCO ERK-i oma partnerina;

- Pariisis on asunud tööle Eesti alaline esindaja UNESCO/OECD juures ning kultuurinõunik, kes vahendab operatiivselt infot;
- Eesti alalises esinduses UNESCO/OECD juures asub tööle nõunik haridus- ja teadusküsimustes;
- Eesti valimine maailmapärandi komiteesse on loonud paremaid võimalusi tutvustada Eesti kultuuri- ja looduspärandit rahvusvaheliselt, kaitsta Eestile olulisi väärtusi ja tõsta UNESCO ning UNESCO ERKi mainet Eestis;
- Eesti kandideerib 2011.a UNESCO programmi „Inimene ja biosfäär“ rahvusvahelisse koordineeritud tegevuskogusse (MAB ICC), mis annab võimaluse selle Eestile olulise programmi tegevuste suunamiseks rahvusvahelisel tasandil ja Eesti kogemuse tutvustamiseks.
- Eesti kandideerib UNESCO täitevkoosseisusse aastateks 2013-2015. See annab Eestile võimaluse kaasa rääkida UNESCOle oluliste asjade otsustamisel.

KESKKONNA OHUD

- Võimalik majandussurutise süvenemine takistaks tuntavalt püstitatud eesmärkide saavutamist;
- Eestil kui arenenud riigil on oht, vastavate UNESCO otsuste korral, välja jääda osalusprogrammis osalemise võimalusest. Ka osalusprogrammi kärpimine ja aeglustunud tagasiside projektide rahastuse osas ning aeglane töökorraldus ja bürokraatiarohkus halvendavad UNESCO mainet Eestis;
- ÜRO ja selle allorganisatsioonide reformid ei ole piisavalt efektiivsed;
- Vabariigi Valitsus ja Tallinna linn ei näe UNESCO ERKi olulise partnerina.

EESMÄRGID JA TEGEVUSED

EESMÄRK 1: Eesti seisukohad UNESCO strateegiliste eesmärkide osas on välja töötatud ja Eesti huvid on kaitstud

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed:

- Vastatud küsimustikud;
- Esitatud aruanded;
- Eesti esindajate arv UNESCO organites;
- UNESCO ERKi esindajate osalus UNESCO tegevusega seotud töögruppides ja komisjonides;
- Eesti saamine UNESCO täitevkoosseisusse liikmeks

Eesmärgi saavutamiseks tehtavad olulisemad tegevused:

- Eesti strateegiliste ettepanekute ja seisukohtade vahendamine koostöös Eesti alalise esindajaga UNESCO juures ja asjaomaste ministriumidega;
- Aktiivne osalemine rahvuslike komisjonide võrgustiku töös, eriti Balti- ja Põhjamaade ning Kesk-Euroopa kontekstis;
- Osalemise kindlustamine peakonverentsil ja muudel olulistel rahvusvahelistel töökohtumistel;
- Töö Eesti esindatuse suurendamiseks UNESCO erinevates organites;
- UNESCO konventsioonide rakendamises osalemine;
- UNESCO tegevusega seotud töögruppides ja komisjonides osalemine;
- UNESCO küsimustikele vastamise ja aruannete täitmise koordineerimine.
- Eesti aktiivne töö UNESCO maailmapärandi komitee liikmena aastani 2013. Eesti osaleb komitee töös ekspertide grupiga, mida juhivad Eesti Kunstiakadeemia professor, akadeemik Mart Kalm ja Urve Sinijärv Keskkonnaministriumist;

Eesmärgi saavutamiseks kavandatavad uued algatused:

- Eesti kandideerimine UNESCO täitevkoogu liikmeks aastateks 2013-2015;

EESMÄRK 2: UNESCO väärtuste tutvustamine eesti ühiskonnas ja reaalsed tegevused kodanikuühiskonna edukamaks toimimiseks

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed:

- Eesti ühiskonda teavitavate infomaterjalide arv;
- Eesti aktiivne töö UNESCO maailmapärandi komitee liikmena ja sellest tulenev eesti ühiskonna teadlikkuse tõus maailmapärandi ja kultuuri- ning looduspärandi probleemidest Eestis;
- UNESCO ühendkoolide võrgustiku raames toimuvate ürituste arv.
- Seadusandliku initsiatiivi algatamine ja toetamine koostöös Vabariigi Valitsuse ja Tallinna linnaga ja rahaliste vahendite kasv lahendamaks vanalinnaga seotud probleeme.

Eesmärgi saavutamiseks tehtavad olulisemad tegevused:

- Avalikkuse tõhus teavitamine UNESCO tegevustest kõikide meediakanalite vahendusel - kodulehe, kvartaalse infokirja, pressile edastatavate teadete ja artiklite abil, raadiosaadetes jne.
- UNESCO maailmapärandi Tallinna vanalinna nõukogu tööd juhivad UNESCO ERK peasekretär;
- UNESCO ühendkoolide tegevuse laiendamine. Üldise tegevusraamistiku sissetöötamine ja kinnistamine. Inimõiguste Keskuse ja UNESCO ühendkoolide koostöö arendamine. Tegelemine keskkonnaküsimustega Läänemeremaade koolidele suunatud BSP- projekti kaudu;
- UNESCO ERK osaleb MTÜ Arengukoostöö Ümarlaua maailmahariduse ja arengukoostöö teemalistes diskussioonides ning tegevustes läbi liikmelisuse organisatsioonis;
- UNESCO ERK osaleb Eesti Koostöö Kogu töös läbi liikmelisuse organisatsioonis;
- UNESCO ERK osaleb Vanalinna Hariduskollegiumi fondi "Meie pärand" töös läbi liikmelisuse.

Eesmärgi saavutamiseks kavandatavad uued algatused:

- Vabariigi valitsuse ja Tallinna linna tõhusa koostöö organiseerimine tagamaks Tallinna vanalinna kui UNESCO maailmapärandi paiga haldamine, kaitsmine ja arendamine;
- Aastast 2012 võtab Eesti üle UNESCO egiidi all tegutseva keskkonnaküsimustega tegeleva Läänemeremaade kooliõpilastele ja õpetajatele suunatud projekti (BSP - Baltic Sea Project) rahvusvahelise koordineerimise kolmeks aastaks, milles UNESCO ERK-il on nõustaja roll;
- Eesti Kunstiakadeemia juurde UNESCO kultuuripärandi õppetooli loomine;
- Võrumaa suitsusauna traditsiooni esitamine UNESCO vaimse kultuuripärandi nimekirja;
- UNESCO ERK asub aktiivselt otsima oma tegevustele lisarahastuse võimalusi;
- UNESCO väärtuste õpetamine läbi kunstiprogrammide koostöös Sally stuudio ja Kumu hariduskeskusega ning kaasates sellesse projekti UNESCO ühendkoolid;
- UNESCO ERK-i nõukoja kompetentsi paremaks kasutamiseks tuleb välja töötada teemadering, mis ühisarutluse tulemusel annab sekretariaadile suuniseid rakendada UNESCO väärtussüsteemi Eesti kodanikuühiskonna arendamiseks.

EESMÄRK 3: Info UNESCO tegevusest on vahendatud huvigruppidele ja kättesaadav eesti keeles

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed:

- Kodulehe uuendused ja regulaarse infokirja ilmumine;
- Kodulehe külastatavus;
- Pressis ilmuvate kajastuste hulk;
- Tagasiside koostööpartneritelt ja huvigruppideelt;
- UNESCOst toetust leidnud Eesti projektide arv;
- UNESCO stipendiaatide arv;
- Avaldatud infomaterjalid, bukletid jne.

Eesmärgi saavutamiseks tehtavad olulisemad tegevused:

- UNESCO ERK kodulehe pidev täiendamine uue infoga;

- Kvartaalse infokirja kättesaadavaks tegemine laiemale üldsusele;
- Pressiteadete edastamine;
- UNESCO toetusvõimaluste kohta info levitamine;
- Kandideerijate, projektijuhtide nõustamine;
- Koostööpakkumistele partnerite leidmine;
- UNESCO ja UNESCO ERKi tegevuse kohta infomaterjalide välja andmine.

EESMÄRK 4: UNESCO ERK ON PROFESSIONAALSELT JA STRATEEGILISELT JUHITUD JA TOIMIV SIHTASUTUS

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed:

- UNESCO täiendkoolitustel, seminaridel, konverentsidel ja keeleõppes osalejate arv;
- Nõukojade liikmete UNESCO-suunalise töö eksperthinnangute arv;
- UNESCO ERK eelarve maht, tegevustele leitud lisarahastuse suurus
- UNESCO ERK eri struktuuriüksuste koostööst tulenev rahulolu,

Eesmärgi saavutamiseks tehtavad olulisemad tegevused:

- Hea koostöö UNESCO ERKi eri struktuuriüksuste vahel;
- Nõukogu tagab sihtasutuse vajaliku rahastamise;
- Nõukoda panustab Eesti UNESCO-suunalisse töösse eksperthinnangute, koostöövõrgustiku arendamise ja aktiivse osaluse kaudu;
- Sekretariaadi töövahendeid kaasajastatakse.
- Töötajatele võimaldatakse täiendkoolitust UNESCO seminaridel, osalemist rahvusvahelistel konverentsidel ja võõrkeelte õpet;
- Sekretariaadis seatakse sisse optimaalne tööjaotus;
- UNESCO ERK-i paremaks toimimiseks ja tegevustele lisarahastuse võimaluste otsimine